

Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker

ELZ ZORA - 2021

De cijfers in dit rapport zijn op het niveau van de eerstelijnszone (ELZ). Cijfers op een ander regionaal niveau vind je op: bevolkingsonderzoek.incijfers.be.

INHOUDSTAFEL

1. Inleiding
2. Uitleg bij berekeningswijze
 - De doelgroep
 - De verschillende indicatoren van deelname
3. Resultaten
 - Totale dekkingsgraad in 2021
 - Responsgraad in 2021
 - Deelname per leeftijdscategorie in 2021
 - Deelname naar geslacht in 2021
 - Evolutie deelname
4. Hoe de cijfers in dit rapport gebruiken?
5. Meer informatie

1. INLEIDING

In oktober 2013 is de Vlaamse overheid gestart met het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker. Daarbij worden de aanbevelingen gevolgd van de Europese Unie. Hierin wordt aangeraden dat mannen en vrouwen van 50 tot en met 74 jaar om de twee jaar testen of er een te veel aan bloed aanwezig is in de stoelgang. In Vlaanderen gebruiken we hiervoor de iFOBT-test die erg gebruiksvriendelijk is.

Mannen en vrouwen kunnen één keer om de 2 jaar een kleine beetje van hun stoelgang afnemen met de toegestuurde afnameset. Ze sturen het stoelgangstaal, samen met het deelnameformulier, in de bijgevoegde bubbel-envelop op naar het labo voor analyse. Een postzegel is niet nodig. De afnameset en de analyse in het labo zijn gratis.

2. UITLEG BIJ BEREKENINGSWIJZE

De termen participatiegraad en deelnamegraad worden niet meer gebruikt. In plaats daarvan zijn een aantal nieuwe begrippen gekomen, die hieronder worden toegelicht.

De doelgroep

Als doelgroep voor een bepaald jaar wordt beschouwd: alle mannen en vrouwen die in Vlaanderen wonen, in dat kalenderjaar de leeftijd van 50 tot en met 74 jaar bereiken. In de jaren 2013-2017 mochten de 50-55-jarigen nog niet meedoen. Vanaf 2017 werd de doelgroep gradueel toegevoegd: 55-jarigen vanaf 2017, 53- 54-jarigen vanaf 2018, 51- 52-jarigen vanaf 2019 en de 50-jarigen vanaf 2020.

De verschillende indicatoren van deelname

Drie types van dekkingsgraad (elk met dezelfde noemer, namelijk de doelgroep op 1 januari van het jaar) en één responsgraad worden gebruikt als indicatoren om deelname aan de screening te beschrijven. Meer informatie over deze vier indicatoren vindt u op bevolkingsonderzoek.incijfers.be.

Voor het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker zijn de meest geschikte indicatoren de totale dekkingsgraad, de dekkingsgraad door screening binnen het bevolkingsonderzoek en de responsgraad. De doelgroep werd tussen 2017 en 2020 steeds verder uitgebreid (door de 50-55-jarigen er gradueel bij te nemen). Voor elk jaar wordt daarom steeds gewerkt met de meest actuele doelgroep. Deze indicatoren beschrijven we hier kort:

- **De totale dekkingsgraad** is dus het percentage mannen en vrouwen van de doelgroep
 - dat heeft deelgenomen aan het bevolkingsonderzoek
 - dat werd gescreend buiten het bevolkingsonderzoek
 - waarbij een stoelgangstest niet het aangewezen onderzoek is omwille van gekende medische redenen. Deze mannen en vrouwen, van wie de dikkedarm volledig werd verwijderd, of bij wie een volledige coloscopie werd uitgevoerd in de afgelopen 10 jaar, of bij wie nu of in de afgelopen 10 jaar de diagnose dikkedarmkanker werd gesteld, ontvangen geen uitnodiging tot deelname aan het bevolkingsonderzoek.
- **De totale dekkingsgraad is dus het percentage van de doelgroep dat zich preventief laat onderzoeken op dikkedarmkanker. Het vormt dan ook een belangrijke indicator voor de gezondheidsdoelstelling. Het streefdoel is een totale dekkingsgraad van 60 % te bereiken.**
- **De dekkingsgraad door screening binnen het bevolkingsonderzoek** is het percentage mannen en vrouwen van de doelgroep dat deelgenomen heeft aan het bevolkingsonderzoek.
- **De responsgraad** is van alle uitgenodigde mannen en vrouwen het percentage dat binnen een jaar na de uitnodiging wordt gescreend binnen het bevolkingsonderzoek.

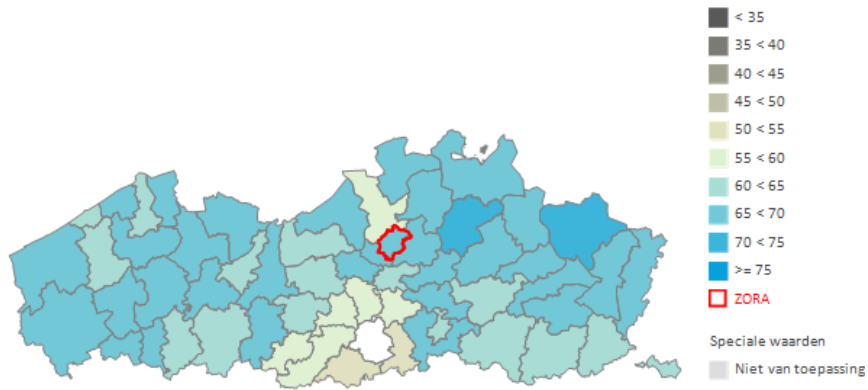
3. RESULTATEN

Totale dekingsgraad in 2021

In ELZ ZORA, in 2021, was de totale dekingsgraad **67,3 %**. Dit betekent dat 32,7 % van de mannen en vrouwen in de doelgroep zich niet preventief laat onderzoeken. Deze mannen en vrouwen moeten gemotiveerd worden om deel te nemen aan het bevolkingsonderzoek.

De totale dekingsgraad in 2021 voor het Vlaams Gewest was 64,1 %.

FIGUUR 1: Totale dekingsgraad (%) per ELZ. Vlaams Gewest 2021, 50-74 jarige mannen en vrouwen.

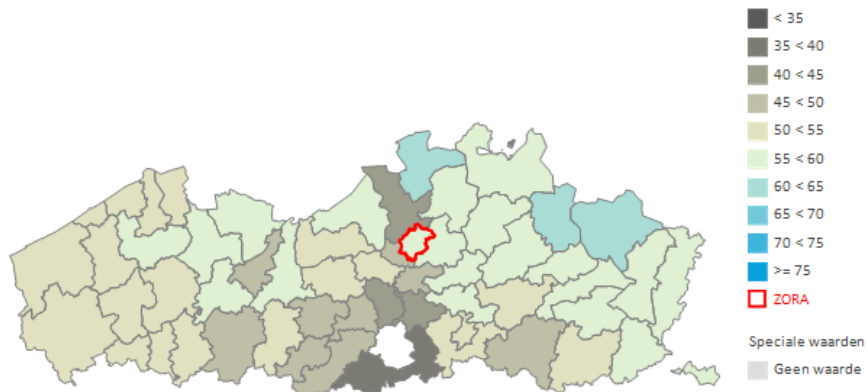

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister

Responsgraad in 2021

In ELZ ZORA, in 2021, was de responsgraad **56,5 %**. Dit betekent dat 56,5 % binnen de twaalf maanden na de uitnodiging deelnam aan het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker. Ter vergelijking, voor het Vlaams Gewest was de responsegraad in hetzelfde jaar 52,5 %.

FIGUUR 2: Responsgraad (%) per ELZ. Vlaams Gewest 2021, 50-74 jarige mannen en vrouwen.

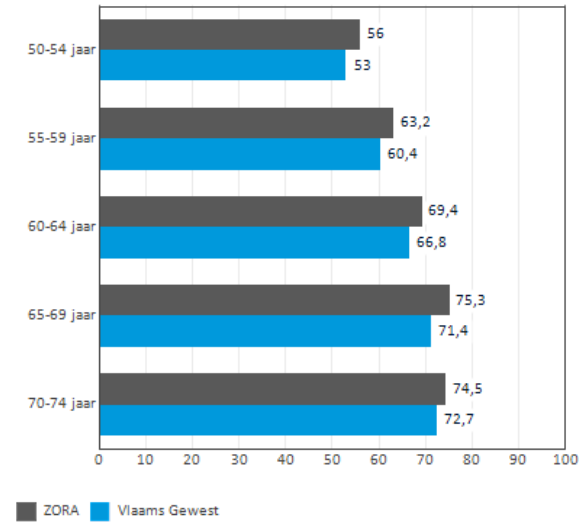

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister

Deelname per leeftijdscategorie in 2021

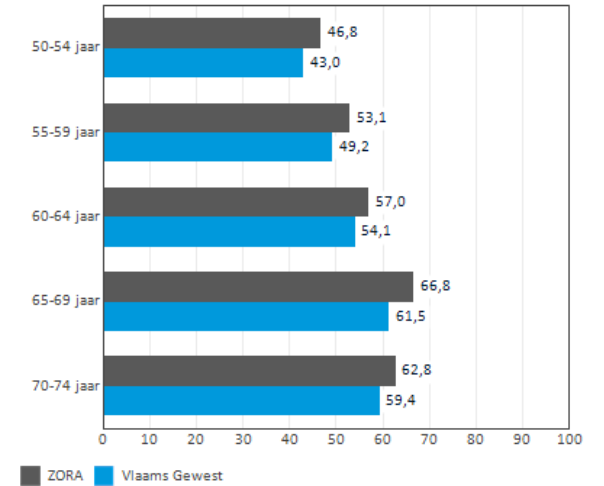
Figuren 3 en 4 geven de dekkingsgraden per 5-jarenklasse voor ELZ ZORA, vergeleken met het Vlaams Gewest. Door deze opdeling per leeftijd kan men zien welke leeftijdsklassen weer bijzondere aandacht vragen in sensibilisatiecampagnes.

FIGUUR 3: Totale dekkingsgraad (%) per 5-jarenklasse in 2021.

Bron: cvko_scr, Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister

FIGUUR 4: Responsgraad (%) per 5-jarenklasse in 2021.

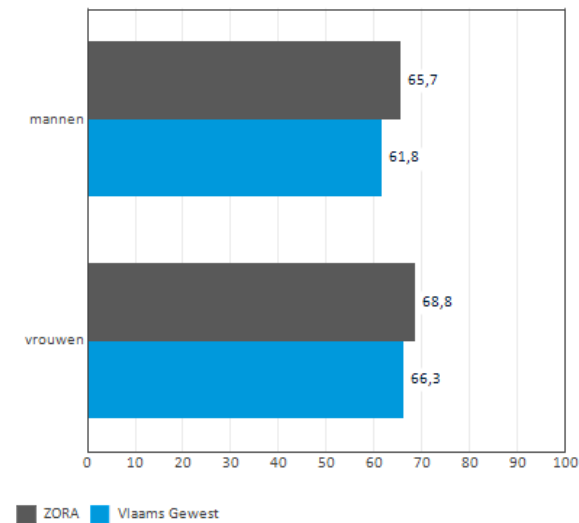
Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister

Deelname naar geslacht in 2021

Figuur 5 geeft de totale dekkingsgraad naar geslacht voor ZORA, vergeleken met het Vlaams Gewest. Van alle mannen in de doelgroep in ZORA in 2021 is 65,7 % in orde met hun preventieve maatregelen. Dit is lager dan de totale dekkingsgraad bij de vrouwen (68,8 %) in ZORA.

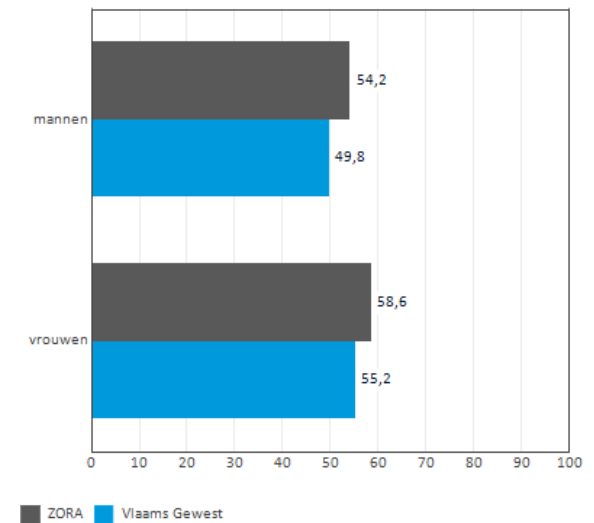
Figuur 6 geeft de responsgraad naar geslacht voor ZORA, vergeleken met het Vlaams Gewest. Van alle uitgenodigde mannen in ZORA in 2021 is 54,2 % binnen een jaar na de uitnodiging gescreend binnen het bevolkingsonderzoek. Dit is lager dan de responsgraad bij de vrouwen (58,6 %) in ZORA.

FIGUUR 5: Totale dekkingsgraad (%) naar geslacht in 2021.

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister

FIGUUR 6: Responsgraad (%) naar geslacht in 2021.

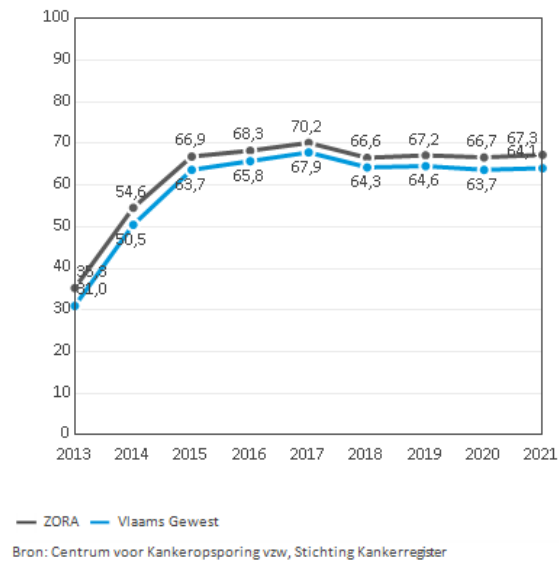

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister

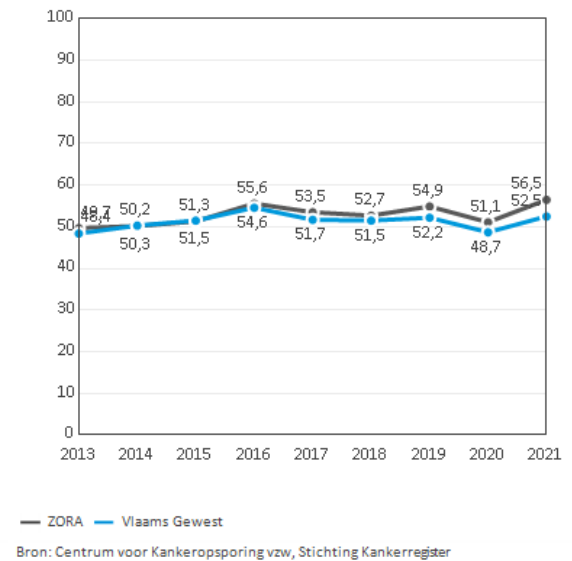
Evolutie deelname

Figuur 7 en 8 geven de evolutie van de dekkingsgraad en de responsgraad weer voor de periode 2013-2021 voor ZORA, vergeleken met deelname voor het Vlaams Gewest. Deze vergelijking laat toe om te kijken of het verschil over de jaren heen kleine of groter wordt.

FIGUUR 7: Totale dekkingsgraad (%) per jaar.

FIGUUR 8: Responsgraad (%) per jaar.

4. HOE DE CIJFERS IN DIT RAPPORT GEBRUIKEN?

Met de totale dekkingsgraad krijgen we zicht op het percentage mannen en vrouwen van de doelgroep dat zich preventief laat onderzoeken op dikkedarmkanker. Mannen en vrouwen die dit niet doen, moeten gemotiveerd worden om deel te nemen aan het bevolkingsonderzoek.

Door de dekkingsgraad en responsgraad op te splitsen per leeftijdscategorie en geslacht kan er gerichter gewerkt worden naar groepen.

Elk jaar in maart zet het CvKO het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker in de kijker. Lokale besturen en hun partners, in samenspraak met het Logo en het CvKO, spelen hierin een belangrijke rol.

5. MEER INFORMATIE

Over deze cijfers:

Mail naar: incijfers@bevolkingsonderzoek.be

Over het bevolkingsonderzoek:

- Surf naar www.bevolkingsonderzoek.be
- Mail naar info@bevolkingsonderzoek.be
- Bel naar het gratis nummer 0800 60 160

Over uw Logo:

Surf naar www.vlaamse-logos.be

Over het Centrum voor Kankeropsporing:

Elk jaar krijgen 1,5 miljoen mensen in Vlaanderen een uitnodiging om zich preventief te laten onderzoeken op borstkanker, baarmoederhalskanker en dikkedarmkanker. Vroegtijdige opsporing vergroot de kans op genezing en beperkt de impact van de behandeling. Het Centrum voor Kankeropsporing organiseert de bevolkingsonderzoeken voor de Vlaamse overheid. Het verstuurt de uitnodigingen, bewaakt de kwaliteit en informeert de bevolking objectief over de voor- en nadelen van de bevolkingsonderzoeken.

Verantwoordelijke uitgever: Patrick Martens